

M.A. (SANSKRIT) Semester - 2 (CBCS) Examination

April/May-2023 (NEW COURSE)

VEDANGA : NIRUKTA ADHYAYA 1 2 AND SELECTED METRES(CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન. ૧ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો. (૧૪)
- Q-1 Explain with reference to the context any two of the following: (14)
- ૧) ભાવપ્રધાનમાખ્યાતમ્ । સત્ત્વપ્રધાનાનિ નામાનિ ।
 - ૨) તદ્ યાનિ ઇતાનિ ચત્વારિ પદજાતાનિ ।
 - ૩) તાનિ ચેત્સમાનકર્માણિ સમાનનિર્વચનાનિ ।
 - ૪) ષડ્ ભાવવિકારાઃ ભવન્તીતિ વાર્ષ્પાયણીઃ ।
- પ્રશ્ન. ૨ (અ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે શબ્દોનાં યાસ્કાનુસાર નિર્વચન આપો. (૦૭)
- Q-2 (A) Give etymology with reference to યાસ્ક any two of the following. (07)
- ૧) આદિત્યઃ ।
 - ૨) આચાર્યઃ ।
 - ૩) દણ્ડઃ ।
 - ૪) અન્તરિક્ષમ્ ।
- પ્રશ્ન. ૨ (બ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે છંદોના વક્ષણ આપી તેમના બંધારણ સદ્રશાંત સમજાવો. (૦૭)
- Q-2 (B) define any two meters of the following and explain their structure with illustrations. (07)
- ૧) તનુમધ્યા ।
 - ૨) ઉપજાતિઃ ।
 - ૩) શાલિની ।
 - ૪) વસન્તતિલકા ।
- પ્રશ્ન. ૩ યાસ્કાચાર્યના નિર્વચનના સિદ્ધાંતો સદ્રશાંત સમજાવી તેની સમીક્ષા કરો. (૧૪)
- Q-3 Explain the યાસ્કાચાર્ય principles of etymology and examine them critically. (14)
- અથવા/OR
- પ્રશ્ન. ૩ વેદાંગનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી ષડ્વેદાંગો વિશે સંક્ષિપ્ત પરિચય આપો. (૧૪)
- Q-3 Explain brief introduction about ષડ્વેદાંગો । (14)
- પ્રશ્ન. ૪ છંદશાસ્ત્રનાં ઉદ્ભવ અને વિકાસની રૂપરેખા આપો. (૧૪)
- Q-4 Give the layout of origin and development of છંદશાસ્ત્રઃ । (14)
- અથવા/OR
- પ્રશ્ન. ૪ સંસ્કૃત છંદશાસ્ત્રની લઘુ-ગુરુ, ગણ માત્રાગણ અને યતિ સંજ્ઞાઓ સમજાવો. (૧૪)
- Q-4 Explain the words લઘુ-ગુરુ, ગણ, માત્રાગણ and યતિ in Sanskrit. (14)
- પ્રશ્ન. ૫ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો: (૧૪)
- Q-5 Write short-notes on any two of the following: (14)
- ૧) નિઘંટુ અને નિરુક્તનો પરસ્પર સંબંધ.
 - ૨) નિપાતાઃ ।
 - ૩) વૃત્ર અંગેના વિવિધ મતો.
 - ૪) અનુષ્ટુપ છંદઃ ।
